

Connection of Public Library Services with the Learning of Students in Lorestan Province

[DOI: 10.22070/tlr.2024.17892.1448](https://doi.org/10.22070/tlr.2024.17892.1448)

Mahtab Najafi ^{1*}, Sodabeh Najafi ²

1. Assistant Professor, Department of Physical Education, Farhangian University of Tehran, Tehran, Iran. (Corresponding Author)

Email: mahtabnajafi.cfu.ac.ir

2. Master of Information Science and Epistemology, Public Library Studies, Payam Noor University of Kermanshah, Kermanshah, Iran.

Email: sodabenajafi143@gmail.com

Abstract

Introduction: Public library services are a process that assists organizations in finding, selecting, organizing, and disseminating important information. This specialized field is essential for activities such as problem-solving, dynamic learning, and decision-making. Effective communication can enhance various organizational performance characteristics by enabling the organization to "operate smarter. Considering that the transfer of knowledge and information to students is invaluable and contributes to learning and the expansion of human knowledge, students at all levels of education require access to books, periodicals, and other informational resources, as well as the assistance of librarians who serve as experts and guides. The purpose of this research is to investigate the relationship between public libraries and student learning in the public libraries of Lorestan Province. Specifically, it examines the correlation between various components, including tangible factors, reliability, responsiveness, peace of mind, confidence, and empathy, and their impact on learning.

Method: This research employs a descriptive survey methodology. The statistical population consists of all library member students aged 12 to 17 years in the public libraries of Lorestan Province, totaling approximately 6,600 individuals. The sample size was determined to be 360 participants, based on the Morgan and Karjesi table. The samples were selected from public libraries across the entire province using a stratified random sampling method. Questionnaires developed by the researcher, titled "Library Culture and Book Reading" and "Student Learning" were collected. To ensure validity, the questionnaires were distributed to five professors of Library and Information Sciences from Payam Noor University in Lorestan Province, and their feedback was incorporated into the final version of the questionnaires. In the first section of the library and reading culture questionnaire, personal characteristics such as gender, education, and work experience were addressed. The second section focused on membership and usage of public libraries, while the third section examined service components, working conditions, library space, environment, location, resource collections, library staff, individual factors, and other relevant elements. The questionnaire utilized a Likert scale response format and comprised four dimensions: reading habits, motivation to study and read, time allocation for reading, and general popularity of reading and libraries. Each dimension included five questions. To calculate the score for each dimension, the total points from the questions associated with that dimension were summed. To determine the overall score of the questionnaire, the total points from all questions were aggregated. The students' learning questionnaire consisted of 25 items, with a response range of four options. It encompassed five dimensions: attitudes and perceptions, acquisition and integration of knowledge, expansion and modification of knowledge, meaningful use of knowledge, and mental habits. This questionnaire included four response categories: low,

Received on: 02/07/2023

Revised on: 17/03/2024

Accepted on: 01/06/2024

Research
Article

Vol. 21, No. 1, Serial 39

Spring & Summer

2024

pp: 51-68

Received on: 02/07/2023

Revised on: 17/03/2024

Accepted on: 01/06/2024

**Research
Article**

Vol. 21, No. 1, Serial 39

Spring & Summer

2024

pp: 51-68

somewhat, moderate, and high, which were assigned numerical values from 1 to 5, respectively. To evaluate each dimension of the questionnaire, the scores corresponding to the questions within that dimension were summed, resulting in the overall score for that dimension.

Finding: There was a positive and significant relationship between public library services and student learning in the public libraries of Lorestan Province. In the learning questionnaire, the highest ranking pertains to "the student's ability to apply new information in problem-solving and the impact of new information on the student's capabilities. the lowest ranking is associated with "the ability to tackle new and unfamiliar problems using the information learned by the student. In the library service questionnaire, the highest ranking is linked to "being the best place to spend free time and study textbooks, the lowest ranking relates to "distribution of time among work, family responsibilities, and study. There is a significant relationship between tangible factors and learning. Additionally, a notable effect exists between reliability and learning variables. The component of knowledge distribution significantly influences both response and learning. Furthermore, there is a positive correlation between confidence and learning, indicating that as confidence increases, so does the level of learning.

Discussion and Conclusion: There is a positive and significant relationship between the services provided by public libraries and the various components of students' learning in the public libraries of Lorestan Province. The quantitative and qualitative development of libraries, particularly those that engage with society on a broad scale, plays a significant role in fostering a reading culture. Libraries play a crucial role in influencing learning and are essential for academic activities, optimal performance, and the continuous development of students. They provide vital resources that enhance and accelerate learning. By creating unique projects and experiences, libraries foster an experiential learning environment. It is recommended that this public infrastructure be utilized optimally and efficiently for all students, as well as for additional educational levels in universities. Optimal and efficient utilization of this public infrastructure is recommended for all students, as well as for additional academic levels in universities.

Keywords: Public libraries, Services, Learning, Students, Connection, Lorestan

ارتباط خدمات کتابخانه‌های عمومی با یادگیری دانش آموزان استان لرستان

DOI: 10.22070/tr.2024.17892.1448

مهتاب نجفی^{۱*}، سودابه نجفی^۲

۱. استادیار گروه آموزش تربیت بدنی، دانشگاه فرهنگیان تهران، تهران، ایران. (نویسنده مسئول)
Email: mahtabnajafi.cfu.ac.ir
۲. ارشد علم اطلاعات و دانش‌شناسی، مطالعات کتابخانه‌های عمومی، دانشگاه پیام نور کرمانشاه، کرمانشاه، ایران.
Email: sodabenajafi143@gmail.com

چکیده

مقدمه: هدف پژوهش حاضر بررسی ارتباط خدمات کتابخانه‌های عمومی و یادگیری دانش‌آموزان در کتابخانه‌های عمومی استان لرستان است. با این هدف رابطه مؤلفه‌های عوامل محسوس، قابلیت اطمینان، پاسخگویی، اطمینان خاطر و همدلی با یادگیری بررسی شده است.

روش: این پژوهش از نوع توصیفی - پیمایشی است. جامعه آماری شامل تمام دانش‌آموزان با دامنه سنی ۱۲ تا ۱۷ سال عضو کتابخانه‌های عمومی استان لرستان (حدود ۶۶۰۰ نفر) و حجم نمونه با توجه به جدول مورگان و کرجسی ۳۶۰ نفر بوده است. نمونه‌ها از کتابخانه‌های عمومی کل استان به روش تصادفی طبقه‌ای نسبی انتخاب شدند و برای گراوری داده‌ها از پرسش‌نامه‌های محقق ساخته استفاده شد.

نتایج: بین خدمات کتابخانه‌های عمومی و یادگیری دانش‌آموزان در کتابخانه‌های عمومی استان لرستان رابطه مثبت و معناداری وجود داشت. «توانایی دانش‌آموز در استفاده از اطلاعات جدید در حل مسئله و میزان تأثیر اطلاعات جدید بر توانایی دانش‌آموزان» بالاترین رتبه در سؤالات یادگیری و «بهترین مکان بودن کتابخانه برای پرکردن اوقات فراغت و همچنین برای مطالعه کتاب‌های درسی» بالاترین رتبه در سؤالات خدمات کتابخانه بود. بین عوامل محسوس و یادگیری و همچنین بین متغیر قابلیت اطمینان و یادگیری تأثیر معنی‌دار وجود داشت؛ همچنین بین پاسخگویی و یادگیری و همین‌طور بین اطمینان خاطر و یادگیری تأثیر معنی‌دار با شیب مثبتی وجود داشت.

بحث و نتیجه‌گیری: بین خدمات کتابخانه‌های عمومی و مؤلفه‌های مذکور یادگیری دانش‌آموزان در کتابخانه‌های عمومی استان لرستان رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. کتابخانه‌ها در یادگیری تأثیر گذارند و برای فعالیت‌های تحصیلی، عملکرد مطلوب و یادگیری پیوسته دانش‌آموزان ضروری به نظر می‌رسند و نقش تعیین‌کننده‌ای در تأمین منابع و بهبود و تسریع یادگیری دارند و با ایجاد فرصت‌های یادگیری به سبب پروژه و تجربیات منحصر به فرد به محیط یادگیری تجربی تبدیل می‌شوند. پیشنهاد می‌شود استفاده مطلوب و کارآمد از این زیرساخت عمومی برای کل دانش‌آموزان و همچنین مقاطع تحصیلی تکمیلی در دانشگاه‌ها سرلوحه کارها قرار گیرد.

واژگان کلیدی: کتابخانه‌های عمومی، خدمات، یادگیری، دانش‌آموزان، لرستان

نشریه علمی
پژوهش‌های
آموزش و یادگیری

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۰۴/۱۱
تاریخ اصلاحات: ۱۴۰۲/۱۲/۲۷
تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۰۳/۱۲

مقاله پژوهشی

Journal of
Training & Learning
Researches
Vol. 21, No. 1, Serial 39
Spring & Summer
2024

دوره ۲۱، شماره ۱، پیاپی ۳۹
بهار و تابستان ۱۴۰۳
صص: ۶۸-۵۱

مقدمه

آموزش است. کودکان از مجموعه مطالب، خدمات مرجع و مشاوره به خوانندگان و طیف گسترده‌ای از برنامه‌ها استفاده می‌کنند. این ویژگی شخصیتی کودکان است که باعث می‌شود تا رسیدن به پاسخ‌های قانع‌کننده به پرسشگری خود ادامه دهند. این همان فرایند پرسش و پاسخ مرجع است که در کتابخانه میان کودک و کتابدار یا کودک و منبع اطلاعاتی صورت می‌گیرد [۴]. کتابخانه‌ها می‌توانند در رفع نیازهای مختلف دانش‌آموزان و پرورش سلیقه‌ها و استعدادها گوناگون در بین آنان نقش اساسی ایفا کنند؛ همچنین مکان‌های مناسبی برای فعالیت‌های داوطلبانه و غیررسمی هستند [۵]. کتابخانه‌های عمومی مراکزی هستند که می‌توانند همگام با تحولات جهانی در بسیاری از فعالیت‌های زندگی تأثیر بگذارند و به اعضا و مراجعان خود خدمات به‌موقع و رضایت‌بخشی ارائه دهند. کتابداران شاغل در این مراکز به‌عنوان تأثیرگذارترین افراد در ارتباط با جامعه اطلاعات خود لازم است تا دانش و مهارت‌های خود را همگام با مراکز اطلاعاتی در دنیا ارتقا بخشند؛ چراکه در تعامل مستقیم با کاربران هستند و به‌عنوان یک متخصص اطلاعات می‌توانند معضلات و مشکلات را ملموس‌تر تشخیص دهند [۶].

خدمات کتابخانه‌های عمومی فرایندی است که به سازمان‌ها کمک می‌کند اطلاعات و دانش مهم را بیابند، گزینش، سازمان‌دهی و منتشر کنند؛ همچنین رشته‌ای تخصصی است که برای فعالیت‌هایی مانند حل مشکلات، آموختن پویا و تصمیم‌گیری ضروری است. این ارتباط می‌تواند گستره‌ای از ویژگی‌های عملکرد سازمانی را با قادر ساختن سازمان به «عملکرد هوشمندانه‌تر» بهبود بخشد. پیشرفت روزافزون در زمینه علوم رایانه‌ای و ظهور و گسترش شبکه‌های اطلاع‌رسانی به‌ویژه اینترنت، امکانات و روش‌های تازه‌ای را پیش روی برنامه‌ریزان و مجریان برنامه‌های آموزشی قرار می‌دهد و مشکلات گذشته در عرصه آموزش، به‌ویژه محدودیت‌های ناشی از زمان و مکان یادگیری را کمتر کرده است. با ورود به هزاره جدید مواد خام و زمین که

اطلاعات نقشی اساسی در توسعه و پیشرفت کشورها ایفا می‌کند و کتابخانه‌های عمومی می‌توانند به‌عنوان بخشی از زیرساخت اطلاع‌رسانی، وظیفه اساسی ارتقای سطح دانش عمومی و تثبیت عادت به مطالعه در جامعه را بر عهده بگیرند. برای پیشبرد این مهم، کتابخانه‌های عمومی باید موقعیتی را فراهم کنند که کودکان از خردسالی تا بزرگسالی همواره با محیطی پر از کتاب و فضایی شوق‌انگیز برای مطالعه روبه‌رو باشند. کتابخانه‌های عمومی حلقه مهمی از زنجیره‌ای هستند که کتاب و کودک را به هم پیوند می‌دهند [۱]؛ همچنین بهترین و کارآمدترین ابزار آموزشی هستند که می‌توانند گام‌به‌گام دانش آموز را در تفهیم و پیشبرد برنامه‌های درسی یاری دهند و او را از تنگناهای درسی برهانند. البته این اهداف در صورتی عملی می‌شود که کتابخانه‌ای با کتاب‌ها و کتابداران مناسب فراهم آید و در عملکرد آن، شیوه بهره‌گیری درست رعایت شود.

چهار نهاد مختلف برای ایجاد زمینه ترویج و توسعه فرهنگ مطالعه شامل خانواده، مدارس و نظام آموزشی، کتابخانه‌های عمومی، دولت و رسانه‌های گروهی باید به شکل یکسو و هماهنگ عمل کنند [۲]. کتابخانه‌های عمومی نخستین و شاید تنها مکان مناسب برای بسیاری از دانش‌آموزان به شمار می‌آیند که می‌توانند به مطالعه بپردازند و کتاب دلخواه خود را به امانت بگیرند. همگان به این مهم اذعان کامل دارند که کتابخانه عمومی به‌عنوان یکی از ارکان نظام آموزش و پرورش در رشد و شکوفایی استعداد دانش‌آموزان نقش اساسی دارد [۳].

کتابخانه عمومی به‌عنوان پشتیبان کتابخانه آموزشی‌گامی مسئولیت رفع نیاز اطلاعاتی کودکان را بر عهده دارد. این مهم در بسیاری کشورهای پیشرفته به‌خوبی جا افتاده است. حمایت از خدمات‌رسانی در کتابخانه‌های عمومی می‌تواند شکاف موجود در سرویس‌دهی‌های نامناسب در کتابخانه‌های آموزشی‌گامی را تا حدودی جبران کند. ما باید اعتقاد داشته باشیم که رسالت و هدف عمده کتابخانه عمومی در درجه اول

پشتیبانی خود را در انجام تکالیف دانش‌آموزی تقویت کنند. این مهم به تعامل نظام آموزشی مدارس و کتابخانه‌ها بستگی دارد. باینکه کتابخانه‌های عمومی ممکن است از انجام این همکاری به‌عنوان یکی از مسئولیت‌هایشان دوری کنند، با افزایش نیاز دانش‌آموز به خدمات کتابخانه به‌مرور زمان می‌توان این نقش رو به تکامل را برای این دسته از کتابخانه‌ها متصور سازد. ایجاد مراکز رسیدگی و پشتیبانی از تکالیف دانش‌آموزی می‌تواند کاربران بالقوه این کتابخانه‌ها را به کاربران بالفعل در آینده تبدیل کند. دوره زمانی کنونی هجمه وسیعی از اطلاعات درست و نادرست، خوب و بد در دسترس دانش‌آموزان امروزی قرار گرفته است. کتابخانه‌های عمومی می‌توانند با ایفای نقش خود در زمینه پشتیبانی از برنامه آموزشی مدارس، در توسعه یادگیری و به تبع آن جذب دانش‌آموز مؤثر باشند [۴].

از آنجاکه انتقال دانش و اطلاعات به دانش‌آموزان از ارزش زیادی برخوردار است و سبب یادگیری و افزایش دانش بشر می‌شود و آغاز یادگیری درسی در مدرسه است، دانش‌آموزان در همه مقاطع تحصیلی به کتاب، نشریه، منابع اطلاعاتی و کمک‌کتابداران به‌عنوان نیروی متخصص و راهنما نیاز کامل دارند. دنیای متغیر و در حال پیشرفت و توسعه روزافزون امروز ایجاب می‌کند که افراد در حال تحصیل از جمله دانشجو و دانش‌آموزان و همچنین کارکنان سازمان‌ها برای رشد و پیشرفت یادگیری علمی و عملی خود به دنبال ابزارهای نوین آموزشی و کمک‌آموزشی برای یادگیری بهتر باشند. در همین راستا اهمیت و ضرورت پژوهش این است که آیا ارتباطی بین خدمات کتابخانه‌های عمومی با یادگیری دانش‌آموزان وجود دارد؟

در این پژوهش سعی شده است این ارتباط و تأثیر بررسی شود. در ایران کتابخانه‌های اکثر مدارس چندان با هدف ارتقا و کمک تکمیلی به رشد دانش‌آموزان تجهیز نشده‌اند و نتایج برخی تحقیقات دلایل ضعف کتابخانه‌های مدارس را کمبود کتاب و به‌روز نبودن کتاب‌ها و مساحت و فضای تخصیص‌یافته ناکافی،

در گذشته عوامل حیاتی برای تشکیل و رشد سازمان‌ها محسوب می‌شدند، اهمیت پیشین خود را از دست داده‌اند. سازمان‌ها باید در وضعیتی به بقا و حیات خود ادامه دهند که جهان با تغییرات سریع و عمده همراه است [۷]. در این وضعیت ارتباط خدمات کتابخانه‌های عمومی منبع مهمی در زمینه ایجاد مزیت رقابتی است.

پیشرفت تحصیلی در هر جامعه‌ای موفقیت نظام آموزشی خود را نشان می‌دهد که به نیازهای افراد توجه می‌کند؛ بنابراین سیستم آموزشی مؤثر واقع نمی‌شود، مگر اینکه پیشرفت تحصیلی آن جامعه در هر زمان به بالاترین رتبه برسد [۵]. یادگیری عبارت است از تغییری نسبتاً دائم در رفتار که نتیجه تجربه‌های مستقیم یا غیرمستقیم باشد و در سه سطح فردی، گروهی و سازمانی صورت می‌گیرد [۴]. رسالت کتابخانه‌های مدارس، ارائه خدمات و عرضه کتاب‌ها و منابع آموزشی است. بدین ترتیب، بستری فراهم می‌آورد تا از اعضای اجتماع مدرسه، متفکرانی خلاق پرورده و کاربرانی تربیت کند که از اطلاعات کتاب‌ها و سایر رسانه‌ها به‌طور مؤثر بهره‌گیرند. کتابخانه‌های مدارس، باید با فراهم کردن منابع اطلاعاتی کمک‌آموزشی یا داستانی، تقویت‌کننده کتاب‌های درسی، مواد آموزشی و روش‌های تدریس باشند [۸]. کتابداری در دهه‌های آینده به تغییر خود ادامه خواهد داد، اما ساختارهای اطلاعاتی که دانش‌آموزان ما باید در آن کار کنند و یاد بگیرند، بعید است که پیچیده‌تر شوند. سواد اطلاعاتی برای فارغ‌التحصیلان به‌منظور دستیابی به موفقیت حرفه‌ای و ادامه یادگیری و رشد به‌عنوان شهروندان جهانی ضروری است و کتابداران می‌توانند نقش مهمی در کمک به دانش و توانایی‌های آن‌ها داشته باشند [۹]. شواهد نشان می‌دهد هنگامی که کتابداران و معلمان با یکدیگر همکاری می‌کنند، سطح سواد دانش‌آموزان، توانایی خواندن، قدرت فراگیری، مهارت‌های حل مسئله و استفاده از فناوری‌های اطلاعاتی و ارتباطی آنان افزایش چشمگیری دارد.

کتابخانه‌های عمومی و آموزشگاهی باید نقش

کتابخانه‌ها نقش مهمی در برطرف کردن نیازهای دانش‌آموزان و کمک به شکوفایی استعدادهای آنان دارند و مکان‌های مناسبی برای اجرای کار داوطلبانه و گروهی هستند. این موضوع نشان‌دهنده این نکته است که با تعامل و همکاری بین کتابخانه‌های عمومی و کتابخانه‌های مدارس، می‌توان در مسیر رشد و تعلیم و تربیت، به‌ویژه پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان، گام‌های بزرگی برداشت [۵]. به‌طور کلی، خدمات کتابخانه عمومی می‌تواند فرصتی برای یادگیری دانش‌آموزان باشد و باید به‌عنوان منابع آموزشی ارزشمند شناخته و پشتیبانی شود.

در پژوهشی [۱۳] رابطه بین کیفیت خدمات و رضایت کاربران کودک و نوجوان کتابخانه‌های عمومی استان آذربایجان غربی بررسی شده است. در این پژوهش از پرسش‌نامه‌های محقق‌ساخته استفاده و نتایج تحلیلی ۲۳۴ پرسش‌نامه بررسی شد. پرسش‌نامه ایشان دوبخشی بود و شامل کیفیت خدمات کتابخانه‌ای (نیروی انسانی، فناوری، فضا و تجهیزات، مجموعه، برنامه‌ریزی، ارتباطات و برنامه‌ها، خدمات) و پرسش‌نامه رضایت کاربران کودک و نوجوان از خدمات کتابخانه بود. نتایج بررسی ارتباط معنی‌داری بین کیفیت وضعیت خدمات (وضعیت ارتباطات) در کتابخانه‌های عمومی استان آذربایجان غربی با میزان رضایت اعضای کودک و نوجوان این کتابخانه‌ها را نشان داد و مشخص شد ارتباطات یکی از عوامل تأثیرگذار بر میزان رضایت و جذب کودکان و نوجوانان به کتابخانه‌های عمومی است [۱۳].

در پژوهشی دیگر رابطه بین استفاده نوجوانان از خدمات کتابخانه‌های عمومی و پیشرفت تحصیلی آن‌ها بررسی شد. جامعه آماری در این پژوهش دانش‌آموزان ۱۲ تا ۱۵ ساله بودند که در یکی از هفت کتابخانه عمومی شهرستان سبزواری ثبت شده بودند. این دانش‌آموزان حداقل ۱۰ بار در سال به کتابخانه مراجعه کرده بودند. ۱۸۰ نمونه (نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای) در تحقیق شرکت داده شدند. اطلاعات از پرسش‌نامه

کمبود بودجه (نداشتن بودجه مستقل) و نیروی متخصص، نامناسب بودن فضای کتابخانه‌ها، استفاده ناکافی از فناوری اطلاعات و نامناسب بودن زمان استفاده از کتابخانه بیان کرده‌اند؛ بنابراین نقش کتابخانه‌های عمومی برای استفاده در زمان‌های خارج از مدرسه، نیروی متخصص راهنما و تنوع کتاب در زمینه کمک به توسعه و تکمیل یادگیری مباحث گوناگون علمی و تربیتی و اجتماعی و... دانش‌آموزان برجسته و ضروری به نظر می‌رسد. پژوهش حاضر بررسی می‌کند که آیا بین خدماتی که کتابخانه‌های عمومی به دانش‌آموزان ارائه می‌دهند با میزان یادگیری دانش‌آموزان رابطه‌ای وجود دارد؟

مبانی نظری و پیشینه پژوهش

بررسی پیشینه پژوهش نشان می‌دهد که برخی از پژوهشگران رابطه بین استفاده از کتابخانه‌های دانشگاهی و پیشرفت تحصیلی را بررسی کرده‌اند. طبق نظرات کارلایل^۱ «کتابخانه عمومی دانشگاهی برای همه است که اگر در آن محیطی جذاب برای همگان فراهم آوریم، همه با اشتیاق به آنجا می‌آیند». بررسی جامعی که اوکلیف در سال ۲۰۱۰ روی کتابخانه‌های دانشگاهی انجام داد، چندین ارتباط احتمالی بین موفقیت تحصیلی دانشجویان مثل معدل و داده‌های کتابخانه‌ای آن‌ها (صندوق امانت و استفاده از پایگاه داده و دستورالعمل‌های کتابخانه) را نشان داد [۱۰]. بنا بر تحقیقات پیشین کتابخانه‌های دانشگاهی و عمومی هرکدام نقش زیادی در مشارکت دانشجویان ایفا می‌کنند [۱۱]. کتابخانه‌ها فضایی را برای مطالعه و همکاری مستقل فراهم می‌کنند که توانایی دانش‌آموزان را برای یادگیری و تعامل با همسالان خود افزایش می‌دهد. همچنین در مواقع بحران و ویژه، مانند وضعیت دوران کرونا، کتابخانه‌های عمومی نقش کمک‌کننده زیادی در پیشگیری از افت یادگیری (کاهش یادگیری) دارند [۱۲].

1. Carlisle

در پژوهشی دیگر [۲] تأثیر خدمات کتابخانه‌ای و رسانه‌های مختلف بر جذب نوجوانان به کتابخانه‌های عمومی شهر اصفهان بررسی شده است. در این پژوهش ۲۷۰ نفر از اعضای کتابخانه‌های عمومی اصفهان با دامنه سنی ۱۲ تا ۱۶ سال به پرسش‌نامه محقق‌ساخته پاسخ دادند و نتایج آن نشان داد که برای جذب نوجوانان به کتابخانه‌های عمومی از بین رسانه‌ها باید بیشتر و هدفمندتر از تلویزیون استفاده شود و در بین انواع خدمات کتابخانه‌ای باید امکانات بیشتری برای پاسخگویی به سؤالات تحقیقی دانش‌آموزان ایجاد کرد.

کریر در مقاله علمی خود به برنامه درسی کتابخانه خارج از کلاس درس: ارتباط خدمات کتابخانه به یادگیری دانش‌آموزان پرداخته است. این دسترسی و جهت‌گیری خدمات، مسئولیتی در قبال وضعیت حرفه‌ای کتابداران شد؛ زیرا فناوری اطلاعات دسترسی بی‌واسطه به اطلاعات را به همراه داشت. تغییرات در فناوری اطلاعات و افزایش سهولت دسترسی به اطلاعات به تغییر نقش کتابداران و پرسش‌هایی درباره هویت حرفه‌ای منجر شد. وی استدلال کرد رشد سواد اطلاعاتی به عنوان یک مفهوم اساسی در کتابداری واکنشی به غیرحرفه‌ای شدن بالقوه بود. از آنجایی که کارکرد دسترسی کتابداری ساده تر و بی‌مهارت‌تر شد، تمرکز کتابداران تغییر کرد [۹].

کاستن^۲ در پژوهش خود به برنامه‌نویسی به‌عنوان آموزش در کتابخانه دانشگاهی پرداخته است. برنامه‌نویسی کتابخانه به عنوان ابزاری برای گسترش و تقویت مأموریت آموزشی کتابخانه دانشگاهی و نقش در موفقیت دانش‌آموزان در نظر گرفته شده است. برنامه‌نویسی علمی در قالب سخنرانان دانشکده، نمایش فیلم یا انواع دیگر رویدادهای مبتنی بر تحقیق، فرصتی را برای دانشجویان ایجاد می‌کند تا به یک جامعه دانشگاهی پیوندند و مهارت‌های تفکر انتقادی آموخته در کلاس را ایجاد کنند. برنامه‌نویسی کتابخانه می‌تواند به دانش‌آموزان کمک کند تا از نظر سواد، با سواد بوده و

محقق‌ساخته به دست آمد و پیشرفت تحصیلی آنان با استفاده از معدل سال آخرشان از مدارس جمع‌آوری شد. نتایج بررسی ایشان نشان داد که از دیدگاه نوجوانان امکانات و دسترسی به کتابخانه‌های عمومی تا حد زیادی بر پیشرفت تحصیلی تأثیر می‌گذارد [۵].

پژوهش دیگری نیز به وضعیت عوامل یادگیری سیار در کتابخانه‌های عمومی شهر مشهد از دیدگاه کاربران براساس مدل فریم (FRAME) پرداخته است. پژوهش وی نشان داد که از دید کاربران «عامل ابزار» یادگیری سیار در کتابخانه‌های عمومی شهر مشهد باید دارای اندازه کوچک، صفحه لمسی، حافظه‌ای بیشتر از ۲۰ گیگابایت، سرعت پردازش زیاد، نحوه اتصال به اینترنت به صورت بی‌سیم و دارای سیستم عامل اندروید باشد [۱۴].

در پژوهشی نیز نقش کیفیت خدمات ارائه‌شده در کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران و نقش آن در اعتماد دانشجویان به آن (اعتماد نهادی) بررسی شده است. این پژوهش با روش پیمایشی و استفاده از پرسش‌نامه ساخت‌شناسی بین دانشجویان دانشگاه تهران با تعداد نمونه (طبقه‌ای نسبی) ۴۳۷ نفر بود. نتایج تحقیق نشان داد که متغیرهای مستقل تحقیق شامل «کیفیت خدمات، رضایتمندی، ارزشیابی اثربخشی خدمات و انتظارات از خدمات» رابطه معنی‌داری با متغیر وابسته «اعتماد نهادی» دارد که دو متغیر رضایتمندی و کیفیت خدمات قوی‌ترین رابطه را نشان داد [۱].

در تحقیقی دیگر به راهکارهای عملی به‌منظور فعال شدن کتابخانه‌های مدارس شهر زاهدان و توسعه فرهنگ مطالعه پرداخته شد. در این پژوهش راهکارهایی به این منظور ارائه شد که شامل تغییر روش تدریس معلمان و مشارکت دادن فعال دانش‌آموزان در امر تدریس، استفاده از یک کتابدار متخصص و علاقه‌مند در مدارس، استفاده از منابع کتابخانه‌های عمومی هم‌جوار از طریق امانت بین کتابخانه‌ای توسط کتابداران مدارس، تشکیل بعضی از کلاس‌های درس در کتابخانه‌هایی با فضای کافی و مناسب با منابع اطلاعاتی متنوع می‌شد [۱۵].

2. Kasten

با مرور چنین پیشینه‌ای برداشت می‌شود که پژوهشگران به شیوه‌های مختلفی کیفیت خدمات کتابخانه و رضایت کاربران و نحوه جذب آنان به کتابخانه را از جنبه‌های مختلف از جمله بررسی میزان امکانات و دسترسی به کتابخانه‌ها و پیشرفت تحصیلی (با استفاده از معدل)، ابزار یادگیری سیار هوشمند، تغییر روش تدریس و مشارکت فعال دانش‌آموزان در تدریس و تشکیل بعضی کلاس‌های درس در کتابخانه‌هایی با فضای کافی و منابع اطلاعاتی متنوع، استفاده از تلویزیون و بهبود پاسخگویی به سؤالات تحقیقی دانش‌آموزان و رشد سواد اطلاعاتی و استفاده از فضای آرام کتابخانه بررسی و واکاوی کرده‌اند. چنین برداشت می‌شود که هیچ پژوهشی رابطه بین خدمات کتابخانه‌های عمومی با یادگیری از دیدگاه دانش‌آموزان را بررسی نکرده است.

هدف تحقیق

هدف اصلی

تبیین ارتباط خدمات کتابخانه‌های عمومی با یادگیری دانش‌آموزان کتابخانه‌های عمومی استان لرستان است.

اهداف فرعی

۱. شناسایی تأثیرگذارترین عامل مؤثر در یادگیری دانش‌آموزان استان لرستان؛
۲. شناسایی تأثیرگذارترین عامل فرهنگی کتابخانه و کتاب‌خوانی مرتبط با یادگیری دانش‌آموزان استان لرستان؛
۳. تبیین ارتباط بین عوامل محسوس و یادگیری دانش‌آموزان در کتابخانه‌های عمومی استان لرستان؛
۴. تبیین ارتباط بین قابلیت اطمینان و یادگیری دانش‌آموزان در کتابخانه‌های عمومی استان لرستان؛
۵. تبیین ارتباط بین پاسخگویی و یادگیری دانش‌آموزان در کتابخانه‌های عمومی استان لرستان؛

مصرف‌کنندگان متفکر و تولیدکنندگان محتوا باشند [۱۶]. لیلبرن^۳ در مقاله خود به ایدئولوژی و فرهنگ حسابرسی: نظرسنجی‌های کیفیت خدمات استاندارد در کتابخانه‌های دانشگاهی پرداخته است. در این مقاله به رابطه بین بررسی کیفیت خدمات استاندارد Libqual+ و ظهور فرهنگ حسابرسی پرداخته شده است. نویسندگان استدلال می‌کنند که بسیاری از انتقادات درباره سیستم‌های پاسخگویی تحمیل شده به آموزش عالی به همان اندازه برای Libqual+ کاربرد دارد [۱۷].

دنت^۴ در رساله دکتری خود چندین عامل مرتبط با پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان دوره دوم متوسطه از جمله کتابخانه روستایی را شناسایی کرد. دانش‌آموزانی که ماه‌های بیشتری نسبت به دیگر دانش‌آموزان از کتابخانه استفاده می‌کردند، رتبه‌بندی شدند. علاوه بر این دانش‌آموزانی که بازدید بیشتری از کتابخانه کرده بودند، میانگین کلی بیشتری نسبت به دانش‌آموزان با بازدید کمتر به دست آوردند [۱۸].

اسکولاس و ساندراس^۵ پژوهشی با عنوان تأثیر کتابخانه بر موفقیت تحصیلی و یادگیری دانشجویان دانشگاه را در ترم بهار ۲۰۱۸ بین دانشجویان فارغ‌التحصیل و کارشناسی در یک مؤسسه تحقیقاتی دولتی بزرگ انجام دادند. داده‌های تحقیق از دو نوع کمی مرتبط با تجربه دانشجویان از کتابخانه و داده‌های کیفی با سؤالات باز در زمینه درک دانشجویان از تأثیر کتابخانه بر یادگیری آنها بودند. یافته‌های کلیدی نشان داد بازدید از کتابخانه و رضایت از فضای کتابخانه با معدل دانشجویان ارتباط منفی دارد؛ در حالی که استفاده از منابع کتابخانه با معدل دانشجویان ارتباط مثبت دارد. دانشجویان کتابخانه را مکانی می‌دانند که می‌توانند در آن تمرکز کنند و کار خود را در فضای آرام و مشارکتی، بسته به نیازهای حرفه‌ای خود تکمیل کنند و گزارش کردند که کتابخانه منابع ارزشمندی در اختیار آنها قرار می‌دهد و این، کار درسی و تحقیقی‌شان را تقویت می‌کند [۱۰].

3. Lilburn

4. Dent

5. Scoulas and Sandra

۶. تبیین ارتباط بین اطمینان خاطر و یادگیری دانش‌آموزان در کتابخانه‌های عمومی استان لرستان؛
۷. تبیین ارتباط بین همدلی و یادگیری دانش‌آموزان در کتابخانه‌های عمومی استان لرستان؛

روش پژوهش

تحقیق حاضر از نوع تحقیقات غیرآزمایشی است و از لحاظ دسته‌بندی در زمره تحقیقات توصیفی-همبستگی قرار گرفته و هدف آن بررسی رابطه میان متغیرها بر اساس اهداف تحقیق (کاربردی) است. جامعه آماری این پژوهش شامل تمام اعضای فعال دانش‌آموز نیمه اول سال ۱۴۰۰ کتابخانه‌های عمومی استان لرستان با دامنه سنی ۱۲ تا ۱۷ سال است که حداقل در سال گذشته ۶ بار به کتابخانه مراجعه کرده بودند. طبق آمار اعلام شده از سوی اداره کل نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور در سال ۱۴۰۰ در استان لرستان ۵۸ کتابخانه عمومی نهادی مستقل وجود دارد. اعضای فعال با رده سنی ۱۲ تا ۱۷ سال حدود ۶۶۰۰ نفر بودند که جامعه آماری را تشکیل دادند. با توجه به حجم جامعه آماری و اینکه امکان بررسی همه جامعه وجود نداشت، نمونه‌ای که از این میان برای توزیع پرسش‌نامه انتخاب شد، با روش تصادفی طبقه‌ای از تمام شهرها به نسبت تعداد کتابخانه‌ها، ۹ کتابخانه از ۵۸ کتابخانه و در مجموع ۳۶۴ نفر از میان جامعه ۶۶۰۰ نفری (متناسب با جدول مورگان و کرجسی تعداد ۳۶۴ نفر) بود؛ سپس پرسش‌نامه‌ها به‌طور تصادفی بین افراد نمونه در تمام شهرها پخش شد و پرسش‌نامه‌ها تکمیل و ارزیابی شدند و سرانجام به ۳۶۰ عدد رسید. در بخش مبانی نظری و پیشینه تحقیق از روش کتابخانه‌ای و منابع الکترونیکی اینترنت استفاده شد و به‌منظور ارتباط خدمات کتابخانه‌های عمومی با یادگیری دانش‌آموزان (مطالعه موردی استان لرستان)، اطلاعات از طریق دو پرسش‌نامه «فرهنگ کتابخانه و کتاب‌خوانی» و «یادگیری دانش‌آموزان» جمع‌آوری شد و به‌منظور به دست آمدن

روایی، پرسش‌نامه‌ها بین پنج نفر از استادان علوم کتابداری و اطلاع‌رسانی از دانشگاه پیام نور استان لرستان توزیع و نظرات ایشان در پرسش‌نامه اعمال شد. برای سنجش پایایی پرسش‌نامه از روش اندازه‌گیری آلفای کرونباخ استفاده شد. آلفای کرونباخ برای پرسش‌نامه فرهنگ کتابخانه و کتاب‌خوانی برابر با ۰/۷۹ و برای پرسش‌نامه یادگیری دانش‌آموزان ۰/۸۰ محاسبه شد. در تجزیه و تحلیل یافته‌ها از آزمون کلموگروف-اسمیرنوف برای بهنجار کردن توزیع متغیرهای مورد مطالعه، ضریب همبستگی پیرسون، تحلیل رگرسیون چندگانه به روش گام‌به‌گام استفاده شد؛ همچنین برای اولویت‌بندی مؤلفه‌های پژوهش آزمون ناپارامتری فریدمن به کار رفت. استخراج نتایج با استفاده از نرم‌افزار آماری SPSS-۲۱ انجام گرفت.

پرسش‌نامه فرهنگ کتابخانه و کتاب‌خوانی: این پرسش‌نامه به‌صورت محقق‌ساخته طراحی شده است. در بخش اول این پرسش‌نامه مشخصات فردی اعم از جنسیت، میزان تحصیلات و سابقه کاری و در بخش دوم، سؤالات تخصصی درباره عضویت و میزان استفاده از کتابخانه‌های عمومی آمده است. در بخش سوم، به بیان مؤلفه‌های خدمات و شرایط کاری کتابخانه، فضا، محیط و موقعیت کتابخانه، مجموعه منابع، کارکنان کتابخانه‌ها، عوامل فردی و سایر عوامل پرداخته شده است. طیف پاسخگویی آن از نوع لیکرت بود که امتیازات مربوط به ستون کاملاً مخالفم، ۱ امتیاز، مخالفم ۲ امتیاز، نظری ندارم ۳ امتیاز، موافقم ۴ امتیاز و کاملاً موافقم ۵ امتیاز در نظر گرفته شد. پرسش‌نامه مذکور دارای چهار بُعد بود که هر بُعد پنج سؤال از پرسش‌نامه را به خود اختصاص می‌داد. ابعاد مختلف فرهنگ کتابخانه و کتاب‌خوانی و نیز سؤال‌های مربوط به هر بُعد در جدول زیر آمده است:

برای به دست آوردن امتیاز مربوط به هر بُعد، مجموع امتیازات سؤال‌های مربوط به آن بُعد با یکدیگر جمع شد. برای به دست آوردن امتیاز کلی پرسش‌نامه، مجموع امتیازات سؤال‌ها با هم جمع شد.

جدول ۱: ابعاد مختلف فرهنگ کتابخانه و کتاب‌خوانی و سؤال‌های آن

سؤالات مربوطه	بعد
۱-۵	عادت به مطالعه و کتاب‌خوانی
۶-۱۰	انگیزش به مطالعه و کتاب‌خوانی
۱۱-۱۵	تقسیم‌بندی زمان برای مطالعه و کتاب‌خوانی
۱۶-۲۰	محبوبیت عمومی کتاب‌خوانی و کتابخانه

زیر است.

در جدول شماره ۳ تأثیر عوامل مؤثر بر یادگیری بررسی شده در پرسش‌نامه گزارش شده است.

در این جدول میانگین و میانگین رتبه‌ها مربوط به هریک از گویه‌های پرسش‌نامه یادگیری دانش‌آموزان استان لرستان آورده شده است. با توجه به آماره آزمون خی-دو آزمون فریدمن که سطح معناداری برابر با صفر و کمتر به دست آمده است، تفاوت معناداری بین عوامل مربوط به هریک از خدمات کتابخانه‌های عمومی به یادگیری دانش‌آموزان استان لرستان وجود دارد. بیشترین رتبه مربوط به توانایی دانش‌آموز در استفاده از اطلاعات جدید در حل مسئله و میزان تأثیر اطلاعات جدید بر توانایی «از میان برداشتن محدودیت‌های دانشی و مهارتی» دانش‌آموز و کمترین رتبه مربوط به «توانایی حل مسائل جدید و ناشناس با استفاده از اطلاعات فراگرفته‌شده توسط دانش‌آموز» بود.

در جدول شماره ۴ میانگین و میانگین رتبه‌ها مربوط به هریک از گویه‌های پرسش‌نامه فرهنگ کتابخانه و کتاب‌خوانی دانش‌آموزان استان لرستان آورده شده است. با توجه به آماره آزمون خی-دو آزمون فریدمن که سطح معناداری برابر با صفر و کمتر به دست آمده است، تفاوت معناداری بین عوامل مربوط به هریک از ابعاد فرهنگی کتابخانه‌های عمومی با یادگیری دانش‌آموزان استان لرستان وجود دارد. بیشترین رتبه مربوط به «بهترین مکان بودن کتابخانه برای سپری کردن اوقات فراغت و همچنین برای مطالعه کتاب‌های درسی» است و کمترین رتبه مربوط به «تقسیم‌بندی زمانی برای وظایف شغلی و خانوادگی و همچنین مطالعه» بود.

پرسش‌نامه یادگیری دانش‌آموزان: این پرسش‌نامه دارای ۲۵ گویه بود و طیف پاسخگویی چهارگزینه‌ای داشت که پنج بُعد دارد. جدول ۲ این مؤلفه‌ها را نشان می‌دهد. جدول ۲: مؤلفه‌های پرسش‌نامه یادگیری دانش‌آموزان و سؤال‌های آن

سؤالات مربوطه	مؤلفه‌های پرسش‌نامه
۱-۵	نگرش‌ها و ادراکات
۶-۱۰	اکتساب و درهم تنیدن دانش
۱۱-۱۵	بسط و اصلاح دانش
۱۶-۲۰	استفاده معنادار از دانش
۲۱-۲۵	عادت‌های ذهنی

برای به دست آوردن امتیاز، پرسش‌نامه مذکور دارای طیف پاسخگویی چهارگزینه‌ای بود که امتیاز مربوط به هر گزینه شامل گزینه کم: ۱ امتیاز، تا حدودی: ۲ امتیاز، متوسط: ۳ امتیاز و زیاد: ۴ امتیاز می‌شد. برای ارزیابی هر بُعد از پرسش‌نامه، باید امتیاز مربوط به سؤال‌های آن بُعد باهم جمع و به‌عنوان امتیاز آن در نظر گرفته می‌شد.

یافته‌ها

در ادامه به گزارش و سپس تجزیه و تحلیل یافته‌های پژوهش براساس سؤالات پژوهش پرداخته شده است.

سؤال اول پژوهش: تأثیرگذارترین عامل مؤثر در یادگیری دانش‌آموزان استان لرستان کدام سؤال (بعد) است؟

برای پاسخ به این سؤال ابتدا ۲۵ سؤال مختلف مرتبط با یادگیری از دانش‌آموزان نظرسنجی شد. رتبه‌بندی این عوامل با توجه به نظرات کاربران به شرح

جدول ۳. رتبه‌بندی عوامل (ابعاد) مؤثر در بهبود یادگیری دانش‌آموزان استان لرستان

شماره	سؤالات	میانگین	میانگین رتبه‌ها
۱	توانایی یادگیرندگان (دانش‌آموزان) در فراگیری مطالب	۲.۵۲	۸.۶۵
۲	آمادگی ذهنی و عصبی دانش‌آموز	۲.۸۸	۱۲.۶۵
۳	پیش‌بینی یا هدایت اعمال یا رفتارهای آینده و حال توسط دانش‌آموز	۲.۷۶	۱۴.۶۳
۴	وضعیت انگیزشی، عاطفی، ادراکی و شناختی در ارتباط با برخی از جنبه‌های دنیای دانش‌آموز	۲.۶۳	۱۱.۵۸
۵	نگرش صحیح و دقیق دانش‌آموز درباره مسائل و رویدادهای اطراف	۳.۵۹	۹.۷۴
۶	ایجاد ارتباط بین دانش جدید و پیش‌دانسته‌ها	۲.۴۳	۱۲.۵۵
۷	سازمان‌دهی اطلاعات و تبدیل دانش جدید به‌مثابه بخشی از اطلاعات حافظه بلندمدت توسط دانش‌آموز	۴.۱۷	۱۳.۵۶
۸	درونی کردن مهارت جدید و استفاده از آن در موقعیت‌های مختلف توسط دانش‌آموز	۳.۹۳	۱۴.۷۸
۹	تعبیر و تفسیر اطلاعات جدید و ارتباط دادن آن با آموخته‌های پیشین توسط دانش‌آموز	۲.۸۵	۱۷.۴۱
۱۰	توانایی حل مسائل جدید و ناشناس با استفاده از اطلاعات فراگرفته‌شده توسط دانش‌آموز	۲.۴۷	۵.۱۰
۱۱	روشن‌سازی کژفهمی‌ها (موارد مبهم موجود در اطلاعات جدید) و نتیجه‌گیری توسط دانش‌آموز	۳.۴۵	۹.۱۴
۱۲	استدلال و استنباط دانش‌آموز از موارد فراگرفته‌شده و بسط و گسترش اطلاعات	۲.۶۳	۱۲.۴۵
۱۳	توانایی مقایسه یا طبقه‌بندی اطلاعات جدید فراگرفته‌شده توسط خود دانش‌آموز	۳.۷۵	۶.۷۴
۱۴	توانایی تحلیل خطاها در مباحث جدید توسط دانش‌آموز	۲.۱۰	۱۴.۹۰
۱۵	قدرت دانش‌آموز در باز کردن بحث و گسترش آن	۲.۲۱	۱۶.۳۷
۱۶	توانایی دانش‌آموز در استفاده از اطلاعات جدید در حل مسئله	۲.۹۸	۱۸.۴۲
۱۷	توانایی دانش‌آموز در استفاده از اطلاعات جدید در تصمیم‌گیری	۲.۶۴	۹.۶۵
۱۸	توانایی دانش‌آموز در استفاده از اطلاعات جدید در ابداع و نوآوری	۳.۱۳	۱۷.۴۵
۱۹	توانایی دانش‌آموز در استفاده از اطلاعات جدید در جست‌وجو و کاوش مباحث مورد علاقه	۲.۸۶	۱۰.۵۲
۲۰	توانایی دانش‌آموز در استفاده از اطلاعات جدید در تجزیه و تحلیل مسائل	۲.۴۷	۱۲.۹۸
۲۱	میزان تأثیر اطلاعات جدید بر «درست بودن و درستی‌طلبی» دانش‌آموز	۴.۵۴	۱۱.۱۰
۲۲	میزان تأثیر اطلاعات جدید بر «آزاداندیشی» دانش‌آموز	۲.۹۸	۸.۶۵
۲۳	میزان تأثیر اطلاعات جدید بر «واکنش مناسب و احساسات منطقی» دانش‌آموز	۲.۰۱	۱۳.۰۹
۲۴	میزان تأثیر اطلاعات جدید بر توانایی «از میان برداشتن محدودیت‌های دانشی و مهارتی» دانش‌آموز	۳.۱۱	۱۸.۴۲
۲۵	میزان تأثیر اطلاعات جدید بر «ایجاد، باور و حفظ استانداردهای ارزشیابی شخصی» دانش‌آموز	۲.۸۵	۱۲.۴۳

جدول ۴. رتبه‌بندی ابعاد فرهنگی کتابخانه و کتاب‌خوانی مرتبط با یادگیری دانش‌آموزان استان لرستان

ردیف	سؤال‌ها	میانگین رتبه‌ها	میانگین
۱	وقت خاصی از روز را مطالعه می‌کنم.	۳.۳۵	۸.۴۱
۲	همه کتاب‌های لازم و مواد مربوط به مطالعه را دارم.	۴.۷۸	۱۱.۲۸
۳	همیشه به کتابخانه‌ها سر می‌زنم.	۴.۰۸	۱۰.۷۸
۴	بهترین سرگرمی من برای اوقات فراغت مطالعه است.	۵.۶۳	۱۷.۴۰
۵	همیشه اطرافیانم را به خواندن کتاب و عضویت در کتابخانه دعوت می‌کنم.	۲.۹۲	۷.۶۳
۶	از خواندن کتاب و پرداختن به مطالعات درسی یا غیردرسی لذت می‌برم.	۳.۱۴	۸.۷۹
۷	وجود منابع غنی در کتابخانه‌های عمومی باعث اشتیاق من برای مطالعه می‌شود.	۴.۲۷	۹.۲۸
۸	افزایش سطح علمی از طریق مطالعه کتاب‌های غیردرسی از دلایل من برای مطالعه است.	۵.۷۴	۱۲.۱۳
۹	مطالعه در هر سطحی باعث ارتقای موقعیت اجتماعی انسان می‌شود.	۲.۲۱	۷.۴۷
۱۰	تا حد زیادی موفقیت‌های زندگی خود را مدیون مطالعه هستم.	۳.۱۰	۹.۵۲
۱۱	وقت خاصی از روز را مطالعه می‌کنم.	۴.۷۵	۹.۳۲
۱۲	اگر مدتی طولانی مجبور به مطالعه باشم، استراحت بین مطالعات را فراموش نمی‌کنم.	۲.۶۴	۸.۷۳
۱۳	تقسیم‌بندی زمانی من به شکلی است که علاوه بر وظایف شغلی و خانوادگی، زمان مشخصی را نیز به مطالعه می‌پردازم.	۳.۳۷	۶.۹۰
۱۴	برای مطالعه کتاب‌های درسی و غیردرسی برنامه‌ریزی مشخصی دارم.	۵.۴۵	۱۴.۶۶
۱۵	علاوه بر مطالعه، هر روز تکالیف شغلی یا درسی خود را نیز انجام می‌دهم.	۲.۵۷	۱۰.۵۸
۱۶	به نظر من کتابخانه بهترین مکان برای سپری کردن اوقات فراغت است.	۳.۱۹	۱۳.۷۶
۱۷	معمولاً برای درس خواندن به کتابخانه‌های عمومی می‌روم.	۴.۸۵	۹.۰۸
۱۸	آرزوی رفتن به کتابخانه‌های معروف و بزرگ را دارم.	۳.۶۲	۱۰.۴۱
۱۹	به نظر من کتابخانه مکان مناسبی برای مطالعه کتاب‌های درسی است.	۳.۰۵	۱۳.۱۲
۲۰	هر شهر و حتی روستایی باید دارای کتابخانه‌های عمومی یا خصوصی مجهز باشد.	۲.۷۱	۷.۳۵

جدول ۵: نتایج برازش مدل رگرسیونی بین خدمات کتابخانه‌های عمومی و یادگیری دانش‌آموزان در کتابخانه‌های عمومی

پارامتر	ضریب رگرسیونی	خطای برآورد	ضریب استاندارد شده	آماره آزمون t	سطح معناداری
عرض از مبدأ	۰/۵۶۹	۰/۰۷۹		۷/۲۱۷	۰/۰۰۱
یادگیری	۰/۸۱۲	۰/۰۲۳	۰/۸۸۲	۳۵/۵۹۳	۰/۰۰۱

آماره آزمون تحلیل واریانس: ۱/۲۶۷۶۳ سطح معناداری مدل: ۰/۱۰۰ ضریب همبستگی: ۰/۸۸۲
 ضریب تعیین مدل رگرسیونی: ۰/۷۷۸ آماره دوربین واتسون: ۲/۰۲۴

۰/۰۵ معنادار بوده است و می‌توان ادعا کرد که بین خدمات کتابخانه‌های عمومی و یادگیری دانش‌آموزان در کتابخانه‌های عمومی استان لرستان رابطه معناداری وجود دارد. مثبت بودن ضریب رگرسیونی به‌دست‌آمده برای مؤلفه اکتساب دانش نشان‌دهنده مثبت بودن رابطه این مؤلفه با متغیر پاسخ یادگیری است. بدین معنی که هرچه این مؤلفه بیشتر باشد، متغیر یادگیری نیز مقادیر بزرگ‌تری را اختیار می‌کند. جزئیات برآزش مدل رگرسیونی بین عوامل محسوس و یادگیری، در جدول ۶ نشان داده شده است.

بنا بر جدول ۵، مقدار آماره دوربین واتسون به‌دست‌آمده بین ۱/۵ تا ۲/۵ است که می‌توان فرض استقلال جملات خطای رگرسیونی را پذیرفت؛ در نتیجه مدل مذکور از نیکویی برآزش مناسب به‌لحاظ برقراری شرط استقلال جملات خطا برخوردار است.

با توجه به ضریب تعیین به‌دست‌آمده از جدول ۵، با استفاده از مؤلفه اکتساب دانش می‌توان تا ۷۷ درصد از تغییرات موجود در متغیر پاسخ یادگیری را با استفاده از مدل رگرسیونی حاضر توجیه کرد؛ همچنین نتایج آزمون تحلیل واریانس در جدول نشان می‌دهد که میزان تغییرات توجیه‌شده متغیر پاسخ در این مدل در سطح

جدول ۶: نتایج برآزش مدل رگرسیونی بین عوامل محسوس و یادگیری

پارامتر	ضریب رگرسیونی	خطای برآورد	ضریب استاندارد شده	آماره آزمون t	سطح معناداری
عرض از مبدأ	۰/۰۷۰	۰/۰۹۹		۰/۷۰۵	۰/۴۸۱
عوامل محسوس	۰/۹۰۶	۰/۰۲۷	۰/۸۶۸	۳۳/۲۲۸	۰/۰۰۱

آماره آزمون تحلیل واریانس: ۱/۱۰۴۳۳ سطح معناداری مدل: ۰/۱۰۰ ضریب همبستگی: ۰/۸۶۸
ضریب تعیین مدل رگرسیونی: ۰/۷۵۴ آماره دوربین واتسون: ۲/۰۵۶

برای توجیه تغییرات متغیر یادگیری به‌موجب تغییر در متغیر توضیحی ایجاد دانش مناسب است. همچنین سطح معناداری به‌دست‌آمده برای آزمون صفر بودن ضریب رگرسیونی مؤلفه ایجاد دانش برابر ۰/۰۰۱ بوده و در نتیجه فرض صفر بودن این ضریب در سطح خطای ۰/۰۵ رد می‌شود. بین عوامل محسوس و یادگیری رابطه معنی‌داری وجود دارد. شیب خط به‌دست‌آمده در این مدل رگرسیونی برابر ۰/۹۰۶ است. بدین معنا که اگر متغیر توضیحی ایجاد دانش یک واحد افزایش یابد، مقدار متغیر یادگیری الکترونیکی (به‌دلیل مثبت بودن شیب) نیز تقریباً ۰/۹۰۶ واحد افزایش می‌یابد. نتایج به‌دست‌آمده از برآزش مدل رگرسیونی بین قابلیت اطمینان و یادگیری در جدول ۷ نشان داده شده است.

با توجه به جدول ۶، میزان آماره دوربین واتسون در این مدل برابر با ۲/۰۵۶ به دست آمده است؛ پس می‌توان فرض استقلال جملات خطای رگرسیونی را پذیرفت. در نتیجه از لحاظ استقلال جملات خطا، مدل مذکور از نیکویی برآزش مناسب برخوردار است. ضریب تعیین به‌دست‌آمده از این مدل برابر ۷۵ درصد است. بدین معنا که این مدل رگرسیونی تا ۷۵ درصد از تغییرات موجود در متغیر پاسخ یادگیری الکترونیکی را توجیه می‌کند. همان‌گونه که از مقدار ضریب تعیین به‌دست‌آمده از مدل برمی‌آید، نتایج آزمون تحلیل واریانس در جدول نیز میزان تغییرات توجیه‌شده متغیر پاسخ در این مدل را در سطح خطای نوع اول ۰/۰۵ معنادار برآورد می‌کند؛ بنابراین مدل در نظر گرفته‌شده

جدول ۷: نتایج برازش مدل رگرسیونی بین قابلیت اطمینان و یادگیری

پارامتر	ضریب رگرسیونی	خطای برآورد	ضریب استانداردشده	آمارهٔ آزمون t	سطح معناداری
عرض از مبدأ	۰/۱۱۶	۰/۰۷۸		۱/۴۸۸	۰/۱۳۸
قابلیت اطمینان	۰/۹۲۹	۰/۰۲۲	۰/۹۱۰	۴۱/۷۷۷	۰/۰۰۱

آمارهٔ آزمون تحلیل واریانس: ۱/۷۴۵۵۳ سطح معناداری مدل: ۰/۰۰۱ ضریب همبستگی: ۰/۹۱۰
 ضریب تعیین مدل رگرسیونی: ۰/۸۲۹ آمارهٔ دوربین واتسون: ۱/۸۹۵

جدول ۸: نتایج برازش مدل رگرسیونی بین پاسخگویی و یادگیری

پارامتر	ضریب رگرسیونی	خطای برآورد	ضریب استانداردشده	آمارهٔ آزمون t	سطح معناداری
عرض از مبدأ	۰/۷۱۵	۰/۰۸۲		۸/۷۷۱	۰/۰۰۱
پاسخگویی	۰/۷۷۹	۰/۰۲۴	۰/۸۶۴	۳۲/۶۵۱	۰/۰۰۱

آمارهٔ آزمون تحلیل واریانس: ۱/۰۶۶ e۳ سطح معناداری مدل: ۰/۰۰۱ ضریب همبستگی: ۰/۸۶۴
 ضریب تعیین مدل رگرسیونی: ۰/۷۴۷ آمارهٔ دوربین واتسون: ۲/۰۲۶

که برابر با ۲/۰۲۶ به دست آمده است، می‌توان ادعا کرد که از لحاظ استقلال جملات خطا، مدل مذکور از نیکویی برازش مناسب برخوردار است. ضریب تعیین به‌دست آمده از این مدل نشان می‌دهد که این مدل رگرسیونی تا ۷۴ درصد از تغییرات موجود در متغیر پاسخ یادگیری الکترونیکی را توجیه می‌کند. همان‌گونه که از مقدار ضریب تعیین به‌دست آمده از مدل برمی‌آید، نتایج آزمون تحلیل واریانس در جدول نیز میزان تغییرات توجیه‌شدهٔ متغیر پاسخ در این مدل را در سطح خطای نوع اول ۰/۰۵ معنادار برآورد می‌کند؛ بنابراین مدل برازش شده برای پیش‌بینی مقادیر متغیر پاسخ یادگیری الکترونیکی مناسب است.

آزمون صفر بودن ضریب رگرسیونی مؤلفهٔ توزیع دانش با توجه به سطح معناداری به‌دست آمده برای آن در سطح خطای ۰/۰۵ رد می‌شود؛ در نتیجه مؤلفهٔ توزیع دانش به‌طور معناداری بر پاسخگویی و یادگیری مؤثر است. شیب خط به‌دست آمده در این مدل نیز برابر ۰/۷۷۹ است. جزئیات برازش مدل رگرسیونی بین اطمینان خاطر و یادگیری در جدول ۹ نشان داده شده است.

با توجه به مقدار آمارهٔ دوربین واتسون به‌دست آمده از جدول ۷، از لحاظ استقلال جملات خطا، مدل مذکور از نیکویی برازش مناسب برخوردار است. ضریب تعیین به‌دست آمده از این مدل برابر ۸۳ درصد است. بدین معنا که این مدل رگرسیونی تا ۸۳ درصد از تغییرات موجود در متغیر پاسخ یادگیری الکترونیکی را توجیه می‌کند. نتایج آزمون تحلیل واریانس در جدول نیز میزان تغییرات توجیه‌شدهٔ متغیر پاسخ در این مدل را در سطح خطای نوع اول ۰/۰۵ معنادار می‌داند؛ بنابراین متغیر توضیحی ذخیرهٔ دانش به‌طور معناداری تغییرات متغیر پاسخ یادگیری را توجیه می‌کند. سطح معناداری به‌دست آمده برای آزمون صفر بودن ضریب رگرسیونی مؤلفهٔ ذخیره ۰/۰۰۱ بوده و فرض صفر بودن این ضریب در سطح خطای ۰/۰۵ رد می‌شود؛ بنابراین بین متغیر قابلیت اطمینان و یادگیری تأثیر معنی‌دار وجود دارد. ضریب رگرسیونی به‌دست آمده نیز نشان‌دهندهٔ رابطهٔ مثبت این مؤلفه با متغیر یادگیری است. نتایج حاصل از برازش مدل رگرسیونی بین پاسخگویی و یادگیری در جدول ۸ نشان داده شده است.

با توجه به میزان آمارهٔ دوربین واتسون در این مدل

جدول ۹: نتایج برازش مدل رگرسیونی بین اطمینان خاطر و یادگیری

پارامتر	ضریب رگرسیونی	خطای برآورد	ضریب استانداردشده	آمارهٔ آزمون t	سطح معناداری
عرض از مبدأ	۰/۸۲۸	۰/۰۷۸		۱۰/۶۱۵	۰/۰۰۱
اطمینان خاطر	۰/۷۷۵	۰/۰۲۴	۰/۸۶۵	۳۲/۷۱۸	۰/۰۰۱

آمارهٔ آزمون تحلیل واریانس: $F_{(۱,۷۰۵۳)} = ۱/۰۷۰۵۳$ سطح معناداری مدل: $t_{(۰,۰۰۱)} = ۰/۰۰۱$ ضریب همبستگی: $r = ۰/۸۶۵$
 ضریب تعیین مدل رگرسیونی: $R^2 = ۰/۷۴۸$ آمارهٔ دوربین واتسون: $W = ۱/۸۳۶$

جدول ۱۰: نتایج برازش مدل رگرسیونی بین همدلی و یادگیری

پارامتر	ضریب رگرسیونی	خطای برآورد	ضریب استانداردشده	آمارهٔ آزمون t	سطح معناداری
عرض از مبدأ	۰/۲۹۶	۰/۱۰۲		۲/۹۰۷	۰/۰۰۴
همدلی	۰/۸۲۵	۰/۰۲۷	۰/۸۴۶	۳۰/۲۰۹	۰/۰۰۱

آمارهٔ آزمون تحلیل واریانس: $F_{(۱,۹۱۲/۵۸۷)} = ۹۱۲/۵۸۷$ سطح معناداری مدل: $t_{(۰,۰۰۱)} = ۰/۰۰۱$ ضریب همبستگی: $r = ۰/۸۴۶$
 ضریب تعیین مدل رگرسیونی: $R^2 = ۰/۷۱۷$ آمارهٔ دوربین واتسون: $W = ۱/۹۶۲$

متغیر یادگیری است. جزئیات برازش مدل رگرسیونی بین همدلی و یادگیری در جدول ۱۰ نشان داده شده است.

از آنجاکه مقدار آمارهٔ دوربین واتسون به دست آمده از جدول ۸ بین $1/5$ تا $2/5$ است، می‌توان فرض استقلال جملات خطای رگرسیونی را پذیرفت. با توجه به ضریب تعیین به دست آمده از جدول ۱۰، با استفاده از مؤلفهٔ نگهداری از دانش می‌توان تا 71% از تغییرات موجود در متغیر یادگیری الکترونیکی را توجیه کرد. همچنین نتایج آزمون تحلیل واریانس در جدول نشان می‌دهد که میزان تغییرات توجیه‌شدهٔ متغیر پاسخ در این مدل معنادار بوده است؛ بنابراین این مدل برای توجیه تغییرات موجود در نگهداری از دانش مناسب است.

سطح معناداری آزمون صفر بودن ضریب رگرسیونی مؤلفهٔ نگهداری دانش، کوچک‌تر از خطای نوع اول $0/05$ به دست آمده است، پس می‌توان فرض صفر بودن این ضریب را در سطح خطای نوع اول $0/05$ رد کرد؛ بنابراین می‌توان ادعا کرد که مؤلفهٔ همدلی و یادگیری معنادار است. مثبت بودن ضریب رگرسیونی به دست آمده

مقدار آمارهٔ دوربین واتسون با توجه به جدول ۹، برابر با $1/836$ است، پس می‌توان فرض استقلال جملات خطای رگرسیونی را پذیرفت. ضریب تعیین به دست آمده از این مدل 12 برابر 74% بوده که بدین معناست که این مدل رگرسیونی تا 74% از تغییرات موجود در متغیر پاسخ یادگیری الکترونیکی را توجیه می‌کند. نتایج آزمون تحلیل واریانس در جدول نیز میزان تغییرات توجیه‌شدهٔ متغیر پاسخ در این مدل را در سطح خطای نوع اول $0/05$ معنادار می‌داند؛ بنابراین متغیر پیش‌بینی‌کنندهٔ استفاده از دانش به‌طور معناداری تغییرات متغیر پاسخ یادگیری را توجیه می‌کند.

سطح معناداری به دست آمده برای آزمون صفر بودن ضریب رگرسیونی مؤلفهٔ استفاده از دانش برابر $0/001$ بوده و فرض صفر بودن این ضریب در سطح خطای $0/05$ رد می‌شود؛ بنابراین متغیر توضیحی استفاده از دانش، تغییرات موجود در متغیر یادگیری را به‌طور معنادار توجیه می‌کند. به بیان دیگر، بین اطمینان خاطر و یادگیری رابطهٔ معنی‌دار هست. ضریب رگرسیونی به دست آمده نیز نشان‌دهندهٔ رابطهٔ مثبت این مؤلفه با

(از قبیل کتاب و لوح فشرده و...)، جست‌وجوی منابع اطلاعاتی، خدمات امانت بین‌کتابخانه‌ای، خدمات مرجع و مشاوره اطلاعاتی برای رفع نیازهای اطلاعاتی دانشجویان ارائه می‌دهند. دانشجویان برای رفع نیازهای اطلاعاتی خود و تسهیل در امور مربوط به مسائل آموزشی و پژوهشی خود و بهره‌مندی از خدمات، به این مراکز مراجعه می‌کنند و انتظار دارند که رفتارها و کیفیت خدمات ارائه‌شده، متناسب با نیازهای آنان باشد [۱]. کتابخانه‌ها با ارائه این خدمات می‌توانند به توسعه و پیشرفت دانش بشر کمک کنند: مشاوره اطلاعاتی از طریق برقراری ارتباط با اطلاع‌رسانان بخش مرجع یا بخش اطلاع‌رسانی مرکز، طرح پرسش و دریافت اطلاعات یا منابع اطلاعاتی متناسب با نیازهای اطلاعاتی، کاوش در فهرست پیوسته کتابخانه، رزو و امانت منابع اطلاعاتی موجود در کتابخانه برای اعضا، منابع اطلاعاتی تمام‌متن شامل کتاب‌های الکترونیکی، شناسایی، ارزیابی و سازمان‌دهی منابع اطلاعاتی مناسب، ارائه آموزش‌های لازم در جهت شناسایی، ارزیابی و استفاده مؤثر از منابع اطلاعاتی در وبسایت مراکز اطلاع‌رسانی [۴].

تحقیقات نشان داده است که انسان‌ها زمانی جنبه‌های مناسب پدیده‌ها را می‌آموزند که نقشی فعال در جریان یادگیری ایفا کنند. یادگیری افراد از طریق شنیدن مطالب به مراتب کمتر از زمانی است که شخصاً اطلاعات را جست‌وجو و به‌دقت بررسی می‌کنند. بر این اساس بسیاری از آموزشگاه‌ها، معلمان و مدرسان را تشویق می‌کند تا کارهای خود را به‌گونه‌ای برنامه‌ریزی کنند که دانش‌آموزان با استفاده از کتاب‌ها اطلاعات را خودشان بیابند. زمانی که چنین اتفاقی بیفتد، کتابخانه مهم‌ترین مرکز یادگیری در آموزشگاه خواهد شد. عوامل انسانی و فکری در هر سازمانی جزء لازم و ارزشمند آن سازمان به شمار می‌رود. در کتابخانه نیز که سازمانی خدماتی است، کتابدار را می‌توان سرمایه‌ای دارای جایگاه ویژه تلقی کرد [۱۹]. یکی از مهم‌ترین وظایف کتابدار آموزشگاهی، سازمان‌دهی کتابخانه به‌گونه‌ای است که این خدمات را مهیا سازد و دانش‌آموزان را

برای این مؤلفه نشان‌دهنده مثبت بودن رابطه این مؤلفه با یادگیری است. بدین معنی که هرچه این مؤلفه بیشتر باشد، یادگیری نیز مقادیر بزرگ‌تری را اختیار می‌کند.

بحث و نتیجه‌گیری

هدف از پژوهش حاضر، تبیین ارتباط خدمات کتابخانه‌های عمومی و یادگیری دانش‌آموزان در کتابخانه‌های عمومی استان لرستان بوده است. ارائه گسترده‌ترین خدمات کتابداری برای وسیع‌ترین گروه‌های انسانی و برآورده کردن انتظارات آنها، نیازمند ارتباط مؤثر و مناسب با دیگر سازمان‌ها و مراکز یا افراد هستند تا از دانش، تجربه، دستاورد و تولیدات آنان برای مقاصد و برنامه‌های خود استفاده کنند. کتابخانه عمومی با ایجاد ارتباط نزدیک با آموزش و پرورش و نیز مدارس مرتبط می‌تواند شرایط عضویت آسان دانش‌آموزان در آن کتابخانه را میسر کند و کتابخانه نیز در پاسخگویی به سؤالات پژوهشی دانش‌آموزان و معرفی منابع گوناگون آنها را یاری دهد. مدرسه‌ها پایگاه‌ها و کمک‌رسان‌های مهمی هستند و از فرایند آموزش حمایت می‌کنند؛ درحالی‌که کتابخانه‌های عمومی با خودآموزی و مطالعه آزاد در ارتباطند و هر دو دارای مهم‌ترین نقش در گرایش کودکان و نوجوانان به مطالعه هستند. همچنین ارتباط با رسانه‌ها برای شناساندن فعالیت‌های کتابخانه‌ای مربوط به کودکان و نوجوانان در جذب آنها بسیار مؤثر است؛ بنابراین توجه به اهمیت کتابخانه‌های عمومی در جذب کودکان و نوجوانان و تأثیرگذاری آن بر جنبه‌های مختلف جسمی، روانی و اجتماعی آنان، کتابخانه‌های عمومی را وامی‌دارد تا در زمینه ایجاد ارتباطات مؤثر با سایر سازمان‌ها و مراکز فرهنگی به صورت گسترده تلاش کنند؛ در نتیجه میزان ارتباطات در کتابخانه‌های عمومی برای جذب کودکان و نوجوانان اهمیت بیشتری می‌یابد [۱۳].

کتابخانه‌های دانشگاهی خدماتی مانند منابع اطلاعاتی

آموزش دهد تا بتوانند به بهترین شکل از این خدمات استفاده کنند.

در بعد یادگیری دانش‌آموزان نتایج نشان داد که بین خدمات کتابخانه‌های عمومی و یادگیری دانش‌آموزان در کتابخانه‌های عمومی استان لرستان رابطه معناداری وجود دارد و مثبت بودن ضریب رگرسیونی به دست آمده برای مؤلفه اکتساب دانش نشان‌دهنده مثبت بودن رابطه خدمات کتابخانه‌های عمومی با متغیر یادگیری است. بدین معنی که هرچه کتابخانه‌ها خدمات بهتر و کامل‌تری ارائه کنند، متغیر یادگیری نیز بیشتر می‌شود. این یافته با نتایج [۱۴]، [۵] و [۱۰] همخوان است که علت آن می‌تواند بررسی یادگیری و پیشرفت تحصیلی هم به صورت سیار و الگوی یادگیری الکتریکی و هم به شکل متمرکز در کتابخانه برای دانش‌آموزان باشد که به افزایش میزان یادگیری می‌انجامد. با توجه به قابلیت‌های مختلف یادگیری سیار، کتابخانه‌های عمومی باید تلاش کنند تا به این فناوری‌ها در ارائه آموزش‌ها و خدمات کتابخانه‌ای توجه کنند. عوامل مؤثر در موفقیت نظام آموزش و یادگیری الکترونیکی را می‌توان به دو دسته عوامل پشتیبانی و محتوا و ابزارهای آموزشی دسته‌بندی کرد که در میان ابزارهای تعاملات، ابزارهای گروهی دارای اولویت بیشتری بودند. ارائه خدمات به‌روز و آگاهی از دانش لازم کارکنان سازمان از مهم‌ترین صلاحیت‌های کتابداران است که به افزایش یادگیری و سواد اطلاعاتی منجر می‌شود. فعالیت‌های آموزش و مدارس و تکالیفی که معلمان از دانش‌آموزان می‌خواهند، در ترغیب و جذب افراد به کتابخانه‌ها و کسب دانش وسیع و کامل‌تر در دانش‌آموزان نقش ویژه‌ای دارد.

بین عوامل محسوس و یادگیری رابطه معنی‌داری وجود دارد. شیب خط به دست آمده در این مدل رگرسیونی برابر ۰/۹۰۶ است. بدین معنا که اگر عوامل محسوس یک واحد افزایش یابد، مقدار متغیر یادگیری نیز (به دلیل مثبت بودن شیب) تقریباً ۰/۹۰۶ واحد افزایش می‌یابد. این نتایج با بررسی [۱۶] و [۱۷] و [۱۰]

همخوان و با پژوهش [۹] ناهمخوان بود که از دلایل همخوان بودن پژوهش [۱۶] نشان دادن برنامه‌نویسی کتابخانه به عنوان ابزاری برای گسترش و تقویت مأموریت آموزشی کتابخانه دانشگاهی و تأثیرگذار در موفقیت دانش‌آموزان بود. در پژوهش [۱۶] نویسنده با قرار دادن محبوبیت روزافزون Libqual+ در زمینه جامعه شناسی فشرده که دانشگاه‌ها برای اتخاذ شیوه‌های مدیریت بخش خصوصی با آن روبه‌رو هستند، نویسنده استدلال می‌کند که بسیاری از انتقادات درباره سیستم‌های پاسخگویی تحمیل شده به آموزش عالی به همان اندازه برای Libqual+ کاربرد دارد. علت ناهمخوان بودن پژوهش [۹] استدلالی بود که نشان داد رشد سواد اطلاعاتی به عنوان یک مفهوم اساسی در کتابداری واکنشی به غیرحرفه‌ای شدن بالقوه بود و تمرکز کتابداران را تغییر داد.

بین متغیر قابلیت اطمینان و یادگیری رابطه معنی‌داری وجود دارد. ضریب رگرسیونی به دست آمده نیز نشان‌دهنده رابطه مثبت این مؤلفه با متغیر یادگیری است. این نتایج با پژوهش [۱]، [۱۵]، [۲] همخوان بود که از دلایل آن می‌توان به نمونه‌های آماری که شامل دانش‌آموزان و دانشجویان که قشر عظیمی از افراد در حال مطالعه و یادگیری هستند و کیفیت خدماتی که برای سهولت استفاده از کتابخانه در اختیارشان قرار می‌گیرد، اشاره کرد. این دلایل بسیار مهم و چشمگیر است و به افزایش اعتماد این افراد به کتابداران و خدمات کتابخانه‌ای می‌انجامد.

بین متغیر پاسخگویی و یادگیری رابطه معنی‌داری وجود دارد. مؤلفه توزیع دانش به‌طور معناداری بر پاسخگویی و یادگیری مؤثر است.

فرضیه حاضر با پژوهش [۱۸]، [۱۵]، [۵]، [۲]، [۱۰] و [۱۶] همخوان است که به بررسی نقش برنامه‌نویسی در مأموریت آموزشی و سازنده کتابخانه دانشگاهی می‌پردازد. برنامه‌نویسی کتابخانه به دانش‌آموزان کمک می‌کند تا از نظر سواد، باسواد شوند و هم اینکه مصرف‌کنندگان متفکرانه و تولیدکنندگان محتوا باشند. از

تغییر روش تدریس معلمان و مشارکت دادن فعال دانش‌آموزان در امر تدریس، استفاده از یک کتابدار متخصص و علاقه‌مند در مدارس، استفاده از منابع کتابخانه‌های عمومی هم‌جوار از طریق امانت بین کتابخانه‌ای توسط کتابداران مدارس، تشکیل بعضی از کلاس‌های درس در کتابخانه‌هایی با فضای کافی و مناسب با منابع اطلاعاتی متنوع، راهکارهای عملی برای فعال شدن کتابخانه‌های مدارس بودند که می‌تواند به کتابخانه‌های عمومی نیز تعمیم داده شود.

در عصر حاضر اطلاعات نقش اساسی در توسعه و پیشرفت کشورها ایفا می‌کنند و کتابخانه‌های عمومی می‌توانند به‌عنوان بخشی از زیرساخت اطلاع‌رسانی، وظیفه‌ی اساسی ارتقای سطح دانش عمومی و تثبیت عادت به مطالعه در جامعه را بر عهده بگیرند. برای پیشبرد این هدف، کتابخانه‌های عمومی باید موقعیتی را فراهم کنند که کودکان از خردسالی تا بزرگسالی، همواره با محیطی سرشار از کتاب و فضایی محرک برای مطالعه روبه‌رو باشند. در مجموع می‌توان گفت کتابخانه‌های عمومی در آموزش و یادگیری نقشی اساسی و انکارناپذیر دارند و به پیشرفت دانش‌آموزان کمک می‌کنند. برای توسعه ارتباط مثبت خدمات کتابخانه‌ای بر یادگیری دانش‌آموزان که قشر عظیمی از جمعیت کشور را تشکیل می‌دهند، باید خدمات کاملی از نظر منابع اطلاعاتی به‌روز و جدید و بستر کافی برای پیوند مدارس و کتابخانه‌های عمومی فراهم شود و میزان یادگیری هم‌اکنون از لحاظ کیفی و هم کمی و به کمک خود دانش‌آموزان (خودآزمایی) بررسی و بهبود یابد. کتابخانه‌ها در یادگیری تأثیرگذارند و از فعالیت‌های تحصیلی، عملکرد و یادگیری پیوسته و ماندگار ضروری به نظر می‌رسند؛ همچنین نقش تعیین‌کننده‌ای در تأمین منابع و بهبود و تسریع یادگیری دارند و با ایجاد فرصت‌های یادگیری به‌سبب پروژه و تجربیات منحصربه‌فرد به محیط یادگیری تجربی تبدیل می‌شوند.

یافته‌های پژوهش حاضر نشان می‌دهد رابطه معنی‌داری بین خدمات کتابخانه‌های عمومی با یادگیری

دلایل همخوانی می‌توان به شیوه بررسی فاکتورهای پیشرفت در این مقالات اشاره کرد که در بررسی دنت دانش‌آموزانی که بازدید بیشتری از کتابخانه کرده بودند، میانگین کلی بالاتری (رتبه پیشرفت بالاتری) نسبت به دانش‌آموزان با بازدید کمتر به دست آوردند. در بررسی [۱۶] برنامه‌نویسی کتابخانه می‌تواند به دانش‌آموزان کمک کند تا از نظر سواد، باسواد شوند و هم اینکه مصرف‌کنندگان متفکر و تولیدکنندگان محتوا باشند. توزیع دانش نقش اساسی در توسعه عادت به مطالعه دارد؛ زیرا همچون پناهگاه امن اجتماعی، در محیطی سالم، محتوای منابع و اطلاعات لازم را به‌صورت نظام‌مند در اختیار جامعه قرار می‌دهد و با الگوسازی، عادت مطالعه را در سطح جامعه توسعه می‌بخشد. توسعه کمی و کیفی کتابخانه‌ها، به‌ویژه کتابخانه‌هایی که در سطح گسترده‌ای با جامعه در ارتباطند، در توسعه عادت به مطالعه نقش بسزایی ایفا می‌کند.

بین اطمینان خاطر و یادگیری رابطه معنی‌داری وجود دارد. ضریب رگرسیونی به‌دست‌آمده رابطه مثبت این مؤلفه با متغیر یادگیری را نشان داد.

فرضیه مذکور با پژوهش [۱] همخوان است؛ سنجش و اندازه‌گیری اعتماد دانشجویان به کتابخانه و عوامل مؤثر بر آن از قبیل کیفیت خدمات، نقش بسیار مهمی در پیشرفت و بهبود امور کتابخانه‌ها دارد؛ همچنین با بخشی از پژوهش اسکولاس و ساندر [۱۰] (ارتباط منفی بازدید از کتابخانه و رضایت از فضای کتابخانه با معدل دانشجویان) ناهمخوان بود. از دلایل ناهمخوانی با پژوهش مذکور می‌توان بررسی پیشرفت تحصیلی آن‌ها از طریق بررسی معدل دانست که در پژوهش حاضر به‌وسیله درک خود دانش‌آموز این بررسی انجام گرفت.

در فرضیه پایانی پژوهش بین همدلی و یادگیری رابطه معنی‌داری وجود دارد. با توجه به مثبت بودن ضریب رگرسیون هرچه مؤلفه همدلی بیشتر باشد، یادگیری نیز مقادیر بزرگ‌تری را اختیار می‌کند. این فرضیه با پژوهش‌های گاردنر (۲۰۱۸)، [۱۰] و حکیمی و طبسی (۲۰۱۰) همسوست. در پژوهش حکیمی و طبسی

۴. قاضی‌زاده حمید، بیرانوند علی، عاصمی، عاصفه. نقش کتابخانه‌های آموزشی در توسعه یادگیری. تهران: دانشگاه پیام نور، ۱۳۹۵.
5. Tabatabaei Shahrabad Z, Tajafari M, and Sanatjoo A. Exploring the Relationship between Adolescents' Use of Public Libraries and Their Academic Achievement. *Public Library Quarterly*. 2021. 40(5): p. 444-453.
۶. زارع امین، زنگنه ثریا، بهرامی‌نیا سارا، مرادی محمود. عوامل مرتبط با میزان گرایش کتابداران شاغل در کتابخانه‌های عمومی استان کرمانشاه به پژوهش. *مطالعات کتابداری و علم اطلاعات*، ۱۳۹۹؛ ۱۲(۱): ۵۱-۷۲. doi: 10.22055/slis.2017.19104.1266
۷. بهمنی، محمدمسعود. مدیریت دانش در سازمان‌ها. *علوم اطلاع‌رسانی*: ۱۳۹۱.
۸. حری عباس، نشاط نرگس. کتابخانه آموزشی در مدرسه کتابخانه‌مدار. ۱۳۸۳: شبکه کتاب.
9. Krier, L., Library curriculum outside the classroom: Connecting library services to student learning. *The Journal of Academic Librarianship*, 2021. 47: p. 102303.
10. Scoulas, J.M. and S.L. De Groote, The Library's Impact on University Students' Academic Success and Learning. *Evidence Based Library and Information Practice*, 2019. 14(3): 2-27.
11. DeVille, S.D. and J.A. Sughrue, Linking Library Use to Student Engagement. *Journal of Library Administration*, 2023. 63(2): 179-199.
12. McChesney, E., The Public Library's Role in Youth Learning: Remediation and Acceleration During COVID. *Journal of Library Administration*, 2022. 62(4): 564-571.
۱۳. غفاری سعید، قربان‌نژاد الهام. مطالعه رابطه بین کیفیت خدمات و رضایت کاربران کودک و نوجوان کتابخانه‌های عمومی استان آذربایجان غربی. فصلنامه بازیابی دانش و نظام‌های معنایی، ۱۳۹۷؛ ۵(۱۵): ۸۳-۱۰۲. doi: 10.22054/jks.2019.32178.1179
14. Khosravi, N., N. Barat dasterdi, and H. Amir Teymori, Investigating the Effective Factors on Mobile Learning in Medical Education Based on FRAME Model. *Iranian Journal of Medical Education*, 2014. 14(3): 206-215.
- دانش‌آموزان وجود دارد. با توجه به اهمیت ارتقای یادگیری در دانش‌آموزان و پیشرفت تحصیلی آن‌ها برای بهبود خدمات کتابخانه‌ای موارد زیر پیشنهاد می‌شود:
- تهیه انواع منابع اطلاعاتی کافی و مرتبط با نیازهای اطلاعاتی و دلخواه دانش‌آموزان نوجوان برای کتابخانه‌ها؛
 - دوره‌های آموزشی برای توانمندسازی دانش‌آموزان در استفاده از اطلاعات جدید؛
 - بررسی سایر روش‌های ارزیابی یادگیری دانش‌آموزان و همچنین انجام پژوهش‌هایی با موضوع برنامه‌ها و خدمات جانبی بخش نوجوانان و دانش‌آموزان کتابخانه‌های عمومی و تأثیر آن در جذب شدن به کتابخانه‌های عمومی؛
 - عوامل تأثیرگذار در جذب دانش‌آموزان به کتابخانه‌های عمومی با بهره‌گیری از تجارب کتابخانه‌های کانون پرورش فکری کودک و نوجوان؛
 - بررسی عوامل تأثیرگذار بر پیشرفت ارتباط دانش‌آموزان و معلمان از کتابخانه‌های مدارس به سمت کتابخانه‌های عمومی.
- ### منابع
۱. فهیم‌نیا فاطمه، منطق حسن. بررسی نقش کیفیت خدمات ارائه‌شده به‌وسیله کتابخانه‌های دانشگاهی در افزایش اعتماد دانشجویان به آن (مورد مطالعه: کتابخانه مرکزی و مرکز اسناد دانشگاه تهران). *تحقیقات کتابداری و اطلاع‌رسانی دانشگاهی*، ۱۳۹۲؛ ۲(۲): ۱۱۷-۱۳۷. doi: 10.22059/jlib.2013.36415
 ۲. خلیلیان سعیده، پشوتنی‌زاده میترا. تأثیر خدمات کتابخانه‌ای و رسانه‌های مختلف بر جذب نوجوانان به کتابخانه‌های عمومی (مطالعه موردی شهر اصفهان). *مطالعات کتابداری و علم اطلاعات*، ۱۳۹۹؛ ۱۲(۱): ۱۱۶-۱۲۹. doi: 10.22055/slis.2018.20033
 ۳. مجیدی، موسی. بررسی کتابخانه‌های آموزشی براساس کندوکاوی اجمالی در آمار رسمی وزارت آموزش و پرورش. *دانش‌شناسی*: ۱۳۸۷؛ ۱(۱): ۶۷-۸۴.

18. Dent, V.F., An exploratory study of the impact of the rural Ugandan village library and other factors on the academic achievement of secondary school students. 2012: Long Island University, CW Post Center.
۱۹. زندیان فاطمه، ناصری فاطمه، شریف عاطفه، محمودی حمیدرضا. بررسی صلاحیت‌های کتابداران کتابخانه‌های دانشگاهی (مورد مطالعه: دانشگاه‌های دولتی شهر تهران). دانش‌شناسی، ۱۳۹۹؛ ۱۳(۴۸): ۱۱۱-۱۰۰.
۱۵. حکیمی رضا، طبسی محمدعلی. بررسی راهکارهایی عملی به منظور فعال شدن کتابخانه‌های مدارس شهر زاهدان و توسعه فرهنگ مطالعه. کتابداری و اطلاع‌رسانی، ۱۳۸۹؛ ۱۳(۱): ۱۱۱-۱۳۲.
16. Kasten-Mutkus, K., Programming as pedagogy in the academic library. portal: Libraries and the Academy, 2020. 20(3): 425-434.
17. Lilburn, J., Ideology and Audit Culture: Standardized Service Quality Surveys in Academic Libraries. portal: Libraries and the Academy, 2017. 17: 91-110.